

Bi+: generatieverschillen in de ontdekking van seksualiteit en het ervaren van stigma

Anouk Metting (s4484916)

Begeleider: L. Baams

2° beoordelaar:

Rijksuniversiteit Groningen

Faculteit der Gedrags- en Maatschappijwetenschappen

Bachelorwerkstuk Pedagogische wetenschappen PABA-A412

Juni 2023

Abstract

Bi+ individuals have an increased risk of mental health issues and experiencing stigma. There is limited knowledge about bi+ individuals, and certain subgroups within the bi+ population are more vulnerable than others. Therefore, the aim of this research was to investigate differences between the *Pragmatische* generation (1970-1985) and the *Grenzeloze* generation (1985-2000) regarding the discovery of their own sexuality and experiencing stigma.

Out of 2934 respondents a selection of 1668 respondents was made based on the inclusion criteria. The older generation included 445 respondents (22.2% male, 59.3% female, 10.6% non-binary/genderfluid). The younger generation included 1223 respondents (54.6% male, 28.3% female, 6.1% non-binary/genderfluid). Respondents completed an online questionnaire. The scale examining the discovery of someone's sexuality included: the age at which someone labeled themselves, the age of coming-out, and the number of individuals who know about their sexual orientation. The scale examining experiencing stigma included: inappropriate questions about their sexual orientation, offensive jokes, being insulted or harassed, being rejected for dating/relationships, lesbian/gay individuals not taking their sexual orientation seriously, and heterosexual individuals not taking their sexual orientation seriously.

The results reveal that the older generation had their coming-out at a later age and disclosed their sexual orientation to fewer people compared to the younger generation. The younger generation experiences more stigma, except for rejection for a date or relationship. The limited comparability between the generations and generalizability are limitations of the study. The findings have implications standardizing bi+ in policy, a campaign to increase social acceptance and the acting of care providers.

Inleiding

De groep bi+ personen groeit, maar er is nog weinig bekend over deze groep (Hegarty et al., 2018; Steinmetz, 2017). Onder bi+ wordt verstaan: personen die seksuele en/of romantische aantrekking tot meerdere geslachten/genders ervaren en/of personen die (recentelijk) seksuele en/of romantische ervaringen hebben (gehad) met personen van meerdere geslachten/genders. Ook personen die zichzelf als biseksueel, bi+, panseksueel, heteroflex, of queer identificeren vallen in de bi+ groep (Baams et al., 2021). Bi+ personen hebben een verhoogd risico op mentale gezondheidsproblemen, vooral als zij hun seksualiteit proberen te verbergen (Ross et al., 2018; Schuler et al., 2018; Feinstein et al., 2020). Ook ervaren zij veel discriminatie en stigma (FRA, 2020; Mereish et al., 2017).

De onderzoeksvraag die centraal staat is: In hoeverre zijn er verschillen tussen bi+ personen uit de Pragmatische generatie en de Grenzeloze generatie wat betreft het ontdekken van de eigen seksuele oriëntatie en het ervaren van stigma's?

Dat er nog weinig onderzoek naar subgroepen binnen de bi+ populatie gedaan is, is een probleem. De in onderzoek gevonden uitkomsten gelden vaak niet voor alle bi+ subgroepen en er zijn waarschijnlijk een aantal subgroepen kwetsbaarder dan anderen (Mereish et al., 2017; Nikkelen et al., 2019). De Pragmatische generatie is de groep mensen geboren tussen 1970 en 1985 (Becker, 1992). Zij groeiden op tijdens de piek van de HIV/AIDS epidemie en de ontwikkeling van een effectieve behandeling hiervoor (Barsigian et al., 2020). De Grenzeloze generatie is de groep mensen geboren tussen 1985 en 2000 (Becker, 1992). Zij groeiden op tijdens de debatten over trouwen en andere bewegingen richting sociale inclusie voor seksuele minderheden (Barsigian et al., 2020).

De bi+ identiteit wordt vaak geassocieerd met jongere generaties, maar ook personen uit oudere generaties hebben de bi+ identiteit (Barsigian et al., 2020). Zij maken dus waarschijnlijk in meer of mindere mate dezelfde processen door. Er is nog weinig onderzoek gedaan naar de verschillen in ervaringen van bi+ personen uit verschillende generaties. Wel werd in de Verenigde Staten gevonden dat oudere generaties meer moeite hebben om hun

identiteit te benoemen en te uiten dan jongere generaties. De impact van het hebben van een label van een seksuele minderheid, kan verschillen per generatie (Barsigian et al., 2020).

Omdat in Nederland andere sociale, culturele en maatschappelijke invloeden en hierbij horende culturele normen een rol spelen, zijn op basis van de seksuele scripttheorie en levenslooptheorie verschillen te verwachten ten opzichte van de Amerikaanse uitkomsten (Van Lisdonk, 2018; Bryant & Schofield, 2007; Woodiwiss, 2014). De seksuele scripttheorie stelt dat seksueel gedrag wordt aangeleerd door cultureel beschikbare boodschappen over seks en seksuele ontmoetingen (Simon & Gagnon, 1984; Frith & Kitzinger, 2001). Het script is een kader om seksuele ervaringen te begrijpen. Iemands seksualiteit ontwikkelt zich in interactie met de heteronormatieve samenleving en culturele boodschappen (Van Lisdonk, 2018). Mensen verlangen soms hele andere scripts dan de culturele normen (Dworkin & O'Sullivan, 2005; Masters et al., 2013). De sociale acceptatie van seksuele diversiteit neemt toe (Kuyper et al., 2013). In meer heteronormatieve omgevingen, houden meer bi+ personen hun seksuele oriëntatie geheim (Kuyper et al., 2013; Cense et al., 2021). Doordat de generaties onder verschillende culturele normen opgegroeid zijn, worden verschillen in de ontwikkeling van hun seksualiteit verwacht.

De levenslooptheorie geeft inzicht in hoe personen in interactie met hun sociale, culturele en maatschappelijke omgeving een bi+ leefwijze construeren en uitvoeren (Bryant & Schofield, 2007). Personen zijn niet vrij om hun eigen verhaal te bepalen, maar moeten putten uit wat sociaal en cultureel beschikbaar is (Woodiwiss, 2014). De sociale acceptatie van seksuele diversiteit neemt toe (Kuyper et al., 2013). Doordat de generaties in verschillende maatschappelijke omgevingen zijn opgegroeid, worden verschillen in het ervaren van stigma's verwacht.

Huidige studie

De huidige studie onderzoekt verschillen tussen de Pragmatische generatie en de Grenzeloze generatie wat betreft het ontdekken van de eigen seksuele oriëntatie en het ervaren van stigma's. De verwachting is op basis van de seksuele scripttheorie dat bi+ personen uit de Pragmatische generatie in een meer heteronormatieve omgeving

opgroeiden en op latere leeftijd hun coming-out hadden bij een ander persoon dan bi+ personen uit de Grenzeloze generatie. Ook wordt verwacht dat personen uit de Pragmatische generatie minder andere personen vertelden over hun seksuele oriëntatie. Op basis van de levenslooptheorie wordt verwacht dat de Pragmatische generatie meer stigma heeft ervaren dan de Grenzeloze generatie.

Methode

Procedure

Er werd gebruik gemaakt van bestaande vragenlijstgegevens met kwantitatieve schaalscores. De data werd verzameld via advertenties op sociale media om een zo breed mogelijke doelgroep te bereiken. De werving is tijdens de dataverzameling bijgestuurd, zodat niet alleen jonge, vrouwelijke sociale mediagebruikers de advertentie zouden zien (Baams et al., 2021).

Deelnemers

De vragenlijsten werden enkel afgenomen bij personen die voldoen aan de definitie van bi+ personen van 16 tot en met 55 jaar. De vragenlijst werd ingevuld door 2934 personen (Leeftijd $M = 26,2$, $SD = 10,9$). Hiervan was 60.0% vrouw, 28.9% man en 11.1% non-binair of genderfluïde. 86.4% had een Nederlandse achtergrond, eventueel gecombineerd met een andere achtergrond. Niet alle respondenten vulden de vragenlijst helemaal in. Alle vragen, behalve leeftijd, konden worden overgeslagen. De steekproef is niet representatief voor de Nederlandse bi+ gemeenschap, doordat de vragenlijsten alleen door gemotiveerde, actieve sociale mediagebruikers zijn ingevuld. Bovendien waren de advertenties afgestemd op interesses van sociale mediagebruikers (Baams et al., 2021).

Van deze respondenten werd een selectie gemaakt op basis van leeftijd. Het inclusiecriteria was: respondenten van 20 tot 49 jaar. Dit gaf een selectie van 1668 respondenten. Deze werden ingedeeld in groepen van 20 tot en met 34 jaar voor de Grenzeloze generatie en 35 tot en met 49 jaar voor de Pragmatische generatie. De groep van 20 tot en met 34 bestond uit 1223 respondenten. Hiervan was 59.3% vrouw, 22.2% man en 10.6% non-binair of genderfluïde. 81.2% had alleen een Nederlandse achtergrond. De

groep van 35 tot en met 49 jaar bestond uit 445 respondenten. Hiervan was 28.3% vrouw, 54.6% man en 6.1% non-binair of genderfluïde. 86.7% had alleen een Nederlandse achtergrond.

Meetinstrumenten

Ontdekking eigen seksualiteit. De ontdekking van de eigen seksualiteit werd gemeten door middel van de leeftijd waarop iemand zichzelf een bepaald label gaf, de leeftijd dat een participant zijn coming-out had bij een ander en het aantal personen aan wie de participant zijn seksuele oriëntatie heeft verteld (Baams et al., 2021). De leeftijd waarop iemand zichzelf een bepaald label gaf, werd onderzocht met het item: "Hoe oud was je toen je jezelf voor het eerst zo noemde? Als je dit niet precies weet, geef dan een schatting." De leeftijd waarop iemand zijn coming-out had bij een ander werd onderzocht met het item: "Hoe oud was je toen je voor het eerst iemand vertelde over je huidige seksuele oriëntatie? Als je dit niet precies weet, geef dan een schatting." Het aantal personen aan wie de participant zijn seksuele oriëntatie heeft verteld, werd onderzocht met het item: "Wie in jouw omgeving weet van je huidige seksuele oriëntatie? Ouders (ook stief-, pleeg- of adoptieouders), broers en zussen, familieleden (bijv. opa, oma, tante, oom, neven, nichten), vrienden, collega's, burens en buurtgenoten, leden van je levensbeschouwelijke (bijv. religieuze) gemeenschap, mensen van de sport- of andere club?" (1 = *niemand*; 2 = *een paar*; 3 = *allemaal*; 4 = *weet ik niet*; 5 = *niet van toepassing*). Hiervan werd een dichotome wel-niet score gemaakt en dit werd voor elke respondent bij elkaar opgeteld tot een somscore. Dit was geen gevalideerde subschaal binnen de vragenlijst.

Ervaren van stigma. Het ervaren van stigma werd gemeten door middel van zes specifieke situaties waarin een persoon stigma kan ervaren. Dit waren ongepaste vragen over seksuele oriëntatie, vervelende grappen over seksuele oriëntatie, uitgescholden of nageroepen vanwege seksuele oriëntatie, iemand wilde niet met mij daten/geen relatie vanwege seksuele oriëntatie, lesbische/homoseksuele personen nemen seksuele oriëntatie niet serieus en heteroseksuele mensen namen seksuele oriëntatie niet serieus. Een voorbeelditem is: "Er werden ongepaste vragen gesteld over mijn seksuele oriëntatie" (0 =

nooit, 4 = *heel vaak*). Van elk item werd de gemiddelde score gebruikt. De subschaal was niet gevalideerd. De schaal was gebaseerd op items uit verschillende studies (Baams et al., 2021). De Crohnbach's alfa is voor de Pragmatische generatie .797 en voor de Grenzeloze generatie .780.

Statistische analyse

De data werd verwerkt in SPSS. Het onderzoek focuste zich op twee delen: verschillen in ontdekking van de eigen seksualiteit en het ervaren van stigma. Ten eerste werden er twee groepen gedefinieerd op basis van leeftijd, namelijk de Pragmatische generatie en de Grenzeloze generatie. Voor de ontdekking van de eigen seksualiteit werd een independent sample t-test gebruikt om de gemiddelde leeftijd waarop de participant zichzelf een bepaald label gaf te vergelijken voor de twee generaties. Hierna werd met een independent sample t-test gekeken naar verschillen in de leeftijd waarop een participant zijn coming-out had naar een nader persoon. Vervolgens werd gekeken naar de samenhang tussen de leeftijd waarop iemand zichzelf een bepaald label gaf en de leeftijd waarop hij zijn coming-out had met een correlatie. De variabelen zijn normaal verdeeld, de relatie is lineair en er zijn geen outliers. Tenslotte werd gekeken of participanten uit een bepaalde generatie hun coming-out aan meer personen hebben verteld door het vergelijken van de gemiddelde somscore met een independent sample t-test. Voor het ervaren van stigma werden zes independent sample t-tests gebruikt om in specifieke situaties te kijken of gemiddelden significant verschillen tussen generaties.

Resultaten

Tabel 1 laat beschrijvende statistieken zien voor de belangrijkste variabelen voor de gehele steekproef en per generatie.

Tabel 1*Beschrijvende Statistieken voor Belangrijke Variabelen.*

	Hele steekproef (1970-2000)	Pragmatische generatie (1970-1985)	Grenzeloze generatie (1985-2000)
Variabele (range)	<i>M (SD)</i>	<i>M (SD)</i>	<i>M (SD)</i>
Leeftijd label	19.3 (6.4)	23.6 (9.2)	17.9 (4.4)
Leeftijd coming-out	19.4 (6.2)	24.6 (8.9)	17.9 (4.0)
Aantal groepen coming-out (0, 8)	2.9 (2.6)	2.3 (2.5)	3.4 (2.7)
Ervaren stigma (0, 6)	3.8 (2.0)	3.6 (2.3)	3.9 (1.9)

Noot. De steekproefgrootte varieerde per subgroep, doordat sommige respondenten vragen overgeslagen hadden. De steekproefgrootte varieerde voor de hele steekproef van $N = 334$ (aantal groepen coming-out) tot $N = 1668$ (ervaren stigma). De steekproefgrootte varieerde voor de Grenzeloze generatie van $N = 186$ (aantal groepen coming-out) tot $N = 1223$ (ervaren stigma). De steekproefgrootte varieerde voor de Pragmatische generatie van $N = 148$ (aantal groepen coming-out) tot $N = 445$ (ervaren stigma).

Ontdekking eigen seksualiteit

De Grenzeloze generatie gaf zichzelf gemiddeld op jongere leeftijd een label dan de Pragmatische generatie. Dit verschil is statistisch significant ($t(416) = -11.3, p < .001$). Ook had de Grenzeloze generatie gemiddeld op jongere leeftijd hun coming-out bij een ander dan de Pragmatische generatie. Dit verschil is statistisch significant ($t(327) = -12.5, p < .001$).

De leeftijd waarop iemand zichzelf een label gaf en de leeftijd waarop diegene zijn coming-out had zijn voor de gehele steekproef sterk positief met elkaar gecorreleerd ($r = .78, p < .001, N = 1271$). Ook voor de Pragmatische generatie ($r = .70, p < .001, N = 268$) en de Grenzeloze generatie ($r = .78, p < .001, N = 1003$) is er een sterke positieve samenhang. Dus hoe hoger de leeftijd dat iemand zichzelf een label gaf, hoe hoger de leeftijd dat iemand zijn coming-out had bij een ander.

De Grenzeloze generatie vertelt gemiddeld aan meer personen over hun seksuele oriëntatie dan de Pragmatische generatie. Dit verschil is statistisch significant ($t(325) = 3.9$, $p < .001$).

Ervaren van stigma

De Grenzeloze generatie krijgt gemiddeld vaker ongepaste vragen over hun seksuele oriëntatie dan de Pragmatische generatie. Dit verschil is statistisch significant ($t(624) = 9.8$, $p < .001$). De Grenzeloze generatie ervaart gemiddeld vaker vervelende grappen over hun seksuele oriëntatie dan de Pragmatische generatie. Dit verschil is statistisch significant ($t(566) = 7.2$, $p < .001$). De Grenzeloze generatie wordt gemiddeld vaker uitgescholden of nageroepen vanwege hun seksuele oriëntatie dan de Pragmatische generatie. Dit verschil is statistisch significant ($t(736) = 5.8$, $p < .001$). Er is geen statistisch significant verschil tussen de Pragmatische generatie en de Grenzeloze generatie wat betreft het afgewezen worden voor een date of relatie vanwege hun seksuele oriëntatie ($t(571) = 1.7$, $p = .099$).

De Grenzeloze generatie ervaart vaker dan homoseksuele of lesbische personen hun seksuele oriëntatie niet serieus nemen dan de Pragmatische generatie. Dit verschil is significant ($t(562) = 3.5$, $p < .001$). De Grenzeloze generatie ervaart vaker dat heteroseksuele personen hun seksuele oriëntatie niet serieus nemen dan de Pragmatische generatie. Dit verschil is significant ($t(541) = 6.6$, $p < .001$).

Discussie

In dit onderzoek werd gekeken of er verschillen zijn tussen bi+ personen uit de Pragmatische generatie en de Grenzeloze generatie wat betreft het ontdekken van de eigen seksuele oriëntatie en het ervaren van stigma's. Het blijkt dat er verschillen zijn tussen de Pragmatische generatie en de Grenzeloze generatie. Ten eerste geeft de Pragmatische generatie zichzelf op latere leeftijd een bepaald label. Ook hebben zij minder personen verteld over hun coming-out en deden zij dit op latere leeftijd. Zij ervaren minder stigma dan de Grenzeloze generatie. Er kan dus geconcludeerd worden dat het ontdekken van de seksuele oriëntatie en het ervaren van stigma verschilt voor de Pragmatische generatie en de Grenzeloze generatie.

De resultaten komen deels overeen met de gestelde hypothesen. Op basis van de seksuele scripttheorie werd verondersteld dat de Pragmatische generatie in een meer heteronormatieve samenleving opgegroeid is en daarom op latere leeftijd hun seksuele oriëntatie ontdekte (Simon & Gagnon, 1984; Frith & Kitzinger, 2001). Zoals verwacht heeft de Pragmatische generatie minder andere personen verteld over hun seksuele oriëntatie. Ook in eerder uitgevoerd onderzoek werd gevonden dat oudere generaties meer moeite hebben met het ontdekken en uiten van hun seksuele oriëntatie (Barsigian et al., 2020).

De levenslooptheorie stelt dat door de verschillende maatschappelijke omgevingen waarin de generaties opgroeiden, verschillen ontstaan in het ervaren van stigma (Bryant & Schofield, 2007). Verwacht werd dat de Pragmatische generatie meer stigma zou ervaren. In dit onderzoek blijkt echter dat de Grenzeloze generatie meer stigma ervaart. Dit zou kunnen samenhangen met het gebruik van sociale media. De Grenzeloze generatie gebruikt meer sociale media dan de Pragmatische generatie (Newcom Research & Consultancy, 2023). Sociale mediagebruikers kunnen, eventueel anoniem, overal reacties op te geven. Mogelijk uiten respondenten uit de Grenzeloze generatie hun seksuele oriëntatie meer openlijk op sociale media en zijn zij hierdoor kwetsbaarder voor het ervaren van stigma. Een andere mogelijke verklaring is dat de Grenzeloze generatie meer personen over hun seksuele oriëntatie heeft verteld, hierdoor meer kansen heeft om stigma te ervaren en hierdoor ook meer stigma ervaart.

Interessant is dat in dit onderzoek geen significant verschil is gevonden tussen de Pragmatische generatie en de Grenzeloze generaties voor het afgewezen worden voor een relatie of date vanwege iemands seksuele oriëntatie. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat de vragenlijst ging over ervaringen van het afgelopen jaar. Mogelijk hebben de respondenten uit beide generaties al langer dan een jaar een relatie of zijn ze hier niet naar opzoek. Dat is in dit onderzoek niet uitgevraagd. Stel dat dit zo is, zijn zij het afgelopen jaar niet in deze situatie terecht gekomen en kunnen geen verschillen gevonden worden tussen beide generaties.

Beperkingen en Suggesties voor Vervolgonderzoek

Een beperking van dit onderzoek is de manier waarop de data verzameld is. Doordat bijgestuurd is in de dataverzameling, zodat niet alleen jonge, vrouwelijke sociale mediagebruikers de advertenties zouden zien, is er mogelijk sprake van selectiebias. Hiermee is geprobeerd om de steekproef meer representatief te maken voor de populatie. Echter, de steekproef is niet representatief voor de Nederlandse bi+ gemeenschap, doordat de vragenlijsten alleen door gemotiveerde, actieve sociale mediagebruikers zijn ingevuld (Baams et al., 2021). Dat betekent dat de bevindingen niet generaliseerbaar zijn voor de bi+ populatie. Een andere beperking is dat de twee generaties qua populatie niet op elkaar lijken. De ene generatie bestaat bijvoorbeeld voornamelijk uit mannen, de andere uit vrouwen. Mogelijk zijn de generaties hierdoor minder vergelijkbaar, waardoor resultaten met enige voorzichtigheid geïnterpreteerd moeten worden.

In vervolgonderzoek zou gekeken kunnen worden of de ervaringen van bi+ personen verschillen van heteroseksuele personen. Op die manier kan beter vastgesteld worden welke vervolgacties nodig zijn, bijvoorbeeld wat betreft het opstellen beleid. Is er specifiek aandacht nodig voor de bi+ populatie of speelt het probleem van generatieverschillen in het ervaren van stigma breder in de samenleving? Bovendien kan (kwalitatief) onderzoek gedaan worden naar wat bi+ personen willen dat er verandert in Nederland, om bijvoorbeeld de ervaringen met stigma te verminderen, en hoe dit aangepakt zou kunnen worden. Ook zou het interessant zijn om te onderzoeken welke coping-mechanismen bi+ personen gebruiken bij het ervaren van stigma. Gebruikt de Pragmatische generatie, die minder stigma ervaart, mogelijk andere coping-mechanismen? Tenslotte zou het interessant zijn om ook andere generaties te onderzoeken, bijvoorbeeld de Homeland generation (Howe & Strauss, 2007). Deze generatie is geboren tussen 2005 en 2025. Zij groeien in weer een andere sociale en maatschappelijke context op, waardoor het interessant zou zijn om dit onderzoek voor deze generatie te repliceren. Deze generatie zit (deels) in de puberteit. De puberteit is een belangrijke periode voor de ontwikkeling van iemands identiteit en hierbij horende seksualiteit (Igras et al., 2012). Als er meer bekend wordt over bi+ personen in de puberteit,

kunnen zij mogelijk beter geholpen worden door hulpverleners, leerkrachten en andere betrokkenen.

Toepasbaarheid van Bevindingen

Dit onderzoek is mogelijk aanleiding voor een campagne voor een meer accepterende houding ten opzichte van bi+ personen. Uit dit onderzoek blijkt dat de Grenzeloze generatie meer stigma ervaart dan de Pragmatische generatie. Doordat mensen putten uit de culturele normen en wat sociaal beschikbaar is, moeten de sociale acceptatie verder toenemen. Voorlichting over de bi+ seksualiteit op scholen zou hierbij kunnen helpen om de kennis van jongeren hierover te vergroten. Hierdoor zullen bi+ personen hopelijk minder stigma ervaren.

Ook in beleid zou bi+ genormaliseerd moeten worden. Hier ligt een belangrijke rol voor de overheid. Bovendien is het belangrijk dat hulpverleners specifiek aandacht hebben voor de ervaringen van bi+ personen wat betreft het ervaren van stigma. Hulpverleners zouden rekening moeten houden met in welke generatie een cliënt is opgegroeid in relatie tot het ervaren van stigma. Ook is het voor hulpverleners belangrijk om te weten dat de oudere generatie hun seksuele oriëntatie vaker geheim houdt. Hulpverleners moeten hier alert op zijn en hier rekening mee houden bij het opstellen van behandelplannen om te voorkomen dat het hulpverlenerstraject een nieuwe stigmatiserende ervaring wordt.

Conclusie

Ondanks de mogelijke selectiebias en de beperkte vergelijkbaarheid van de generaties, blijkt uit dit onderzoek dat de Pragmatische generatie zichzelf op latere leeftijd een bepaald label geeft en later uit hun coming-out heeft bij een ander dan de Grenzeloze generatie. De Grenzeloze generatie vertelt meer personen over hun seksuele oriëntatie en ervaart meer stigma. De resultaten zijn bruikbaar voor de overheid om een campagne voor sociale acceptatie in te richten en bi+ te normaliseren in beleid. Hulpverleners kunnen deze resultaten gebruiken om betere hulp te verlenen aan bi+ cliënten. Vervolgonderzoek kan zich richten op wat bi+ personen willen dat er in de samenleving verandert om stigmatiserende

ervaringen te verminderen. Bovendien zou het interessant zijn om de coping-mechanismen van bi+ personen te onderzoeken.

Referenties

- Baams, L., Graaf, H. de, et al., (2021). Niet in één hokje: Ervaringen en welzijn van bi+ personen in Nederland. Groningen/Utrecht: Rijksuniversiteit Groningen/Rutgers.
- Barsigian, L., Hammack, P., Morrow, Q., Wilson, B., & Russell, S. (2020). Narratives of gender, sexuality, and community in three generations of genderqueer sexual minorities. *Psychology of Sexual Orientation and Gender Diversity*, 7(3), 276–292. <https://doi.org/10.1037/sqd0000384>
- Becker, H. A. (1992). *Generaties en hun kansen*. Amsterdam: Meulenhoff.
- Bryant, J. & Schofield, T. (2007). Feminine sexual subjectivities: Bodies, agency and life history. *Sexualities*. 10(3):321-340.
- Dworkin, S., & O’Sullivan, L. (2005). “Actual versus desired initiation patterns among a sample of college men: Tapping disjunctures within traditional male scripts.” *Journal of Sex Research* 42: 150–158.
- Feinstein, B., Hall, C., Dyar, C., & Davila, J. (2020). Motivations for sexual identity concealment and their associations with mental health among bisexual, pansexual, queer, and fluid (bi+) individuals. *Journal of Bisexuality*. <https://doi.org/10.1080/15299716.2020.1743402>
- FRA. (2020). *A long way to go for LGBTI equality EU-LGBTI II*. <https://doi.org/10.2811/17374>
- Frith, H., & Kitzinger, C. (2001). “Reformulating sexual script theory: developing a discursive psychology of sexual negotiation.” *Theory and Psychology* 11: 209–232.
- Hegarty, P., Ansara, Y., & Barker, M. (2018). Nonbinary gender identities. In N. K. Dess, J. Marecek, & L. Bell (Eds.), *Gender, sex, & sexualities: Psychological perspectives* (pp. 53–76). New York, NY: Oxford University Press.
- Howe, N., & Strauss, W. (2007). The next 20 years: How customer and workforce attitudes will evolve. *Harvard Business Review*, 85(7-8), 41-+.
- Igras, S. M., Macieira, M., Murphy, E., & Lundgren, R. (2014). Investing in very young adolescents' sexual and reproductive health. *Global public health*, 9(5), 555-569.
- Kuyper, L., Iedema, J. & Keuzenkamp, S. (2013). *Towards Tolerance: Exploring Changes*

- And Explaining Differences in Attitudes towards Homosexuality in Europe*. The Hague; <http://dare.ubvu.vu.nl/handle/1871/49778>.
- Lisdonk, J. van (2018). Uncomfortable encounters. Dutch same-sex oriented young people's experiences and the relation with gender nonconformity in a heteronormative, tolerant society. Amsterdam: VU University Amsterdam. (proefschrift)
- Major, B., Dovidio, J., & Link, B. (Eds.). (2017). *The oxford handbook of stigma, discrimination, and health*. Oxford University Press.
<https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780190243470.001.0001>
- Masters, N., Casey, E., Wells, E. & Morrison, D. (2013) Sexual Scripts among Young Heterosexually Active Men and Women: Continuity and Change. *Journal of Sex Research*, 50 (5), 409-420.
- Mereish, E., Katz-Wise, S., Woulfe, J., & Sci, P. (2017). Bisexual-specific minority stressors, psychological distress, and suicidality in bisexual individuals: The mediating role of loneliness. *Prevention Science*, 18(6), 716–725. <https://doi.org/10.1007/s11121-017-0804-2>
- Newcom Research & Consultancy. (2023). Nationale Social Media Onderzoek 2023. (No. NSMO2023-001).
- Nikkelen, S., Tjink, S., De Graaf, H., & Bakker, B. (2019). *Seksuele gezondheid van lesbische, homoseksuele en biseksuele personen in Nederland anno 2017*. Utrecht. Retrieved from https://www.rutgers.nl/sites/rutgersnl/files/PDF-Onderzoek/2017_LHB_Rapportage_incl_summary.pdf
- Ross, L. E., Salway, T., Tarasoff, L. A., MacKay, J. M., Hawkins, B. W., & Fehr, C. P. (2018). Prevalence of depression and anxiety among bisexual people compared to gay, lesbian, and heterosexual individuals: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Sex Research*. Routledge. <https://doi.org/10.1080/00224499.2017.1387755>
- Schuler, M. S., Rice, C. E., Evans-Polce, R. J., & Collins, R. L. (2018). Disparities in substance use behaviors and disorders among adult sexual minorities by age, gender, and sexual identity. *Drug and Alcohol Dependence*, 189, 139–146.

<https://doi.org/10.1016/j.drugalcdep.2018.05.008>

Simon, W. & Gagnon, J. (1984). "Sexual scripts." In R. Parker & P. Aggleton (Eds.), *Culture, society and sexuality* (pp. 31–40). New York: Routledge.

Steinmetz, K. (2017, March). Beyond 'he' or 'she': The changing meaning of gender and sexuality. *Time Magazine*, 189(11). Retrieved from <http://time.com/4703309/gender-sexuality-changing>

Woodiwiss J. (2014). Beyond a single story: The importance of separating 'harm' from 'wrongfulness' and 'sexual innocence' from 'childhood' in contemporary narratives of childhood sexual abuse. *Sexualities*. 17(1-2):139-158.